

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Filozofii
i Nauk Społecznych

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Centrum Przedsiębiorczości
Akademickiej i Transferu
Technologii

Wdrożenia w naukach humanistycznych i społecznych w UMK

Poradnik powstał w ramach projektu „Akademia Liderów
Innowacji” w latach 2022-2024

Zespół badawczy:

Prof. dr hab. Beata Przyborowska

Dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK

Dr Iwona Murawska

2025-07-29

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

Spis treści

1. Innowacje społeczne

- ✓ Cechy innowacji technicznych oraz społecznych i humanistycznych: porównanie
- ✓ Specyficzne cechy innowacji w naukach społecznych i humanistycznych
- ✓ Innowacyjny potencjał nauk społecznych i humanistycznych
- ✓ Przykłady produktów rynkowych w naukach społecznych i humanistycznych
- ✓ Między innowacją a wdrożeniem
- ✓ Bariery innowacyjności w szkołach wyższych

2. Ocena ekspercka opisów wpływu społecznego. Rekomendacje i wnioski

- ✓ Wpływ społeczny w świetle parametryzacji dyscyplin
- ✓ Czynniki zidentyfikowane jako istotne w ocenie ekspertów

3. Rekomendacje od osób zaangażowanych w opis wpływu społecznego w UMK

- ✓ Wnioski z ankiety dla autorów opisów wpływu społecznego
- ✓ Wnioski z ankiety - czego oczekują autorzy opisów wpływu społecznego od uczelni?
- ✓ Wnioski z wywiadów z autorami opisów wpływu

Bibliografia. Netografia

Innowacje społeczne

- ✓ Cechy innowacji technicznych oraz społecznych i humanistycznych: porównanie
- ✓ Specyficzne cechy innowacji w naukach społecznych i humanistycznych
- ✓ Innowacyjny potencjał nauk społecznych i humanistycznych
- ✓ Przykłady produktów rynkowych w naukach społecznych i humanistycznych
- ✓ Między innowacją a wdrożeniem
- ✓ Bariery innowacyjności w szkołach wyższych
- ✓ Wpływ społeczny w świetle parametryzacji dyscyplin

Cechy innowacji technicznych oraz społecznych i humanistycznych: porównanie

Techniczne	Społeczne i humanistyczne
Łatwo mierzalne	Trudno mierzalne
Dozowana dostępność	Otwartość
Poprawa jakości działania	Poprawa jakości życia
Samowystarczalność	Partycypacyjność
Wcześniejszy, mierzalny rezultat	Wymiar długotrwały, rozłożony w czasie
Pośredni wpływ	Bezpośredni wpływ
Rozwój technologiczny	Rozwój społeczny

*opracowanie własne

Specyficzne cechy innowacji w naukach społecznych i humanistycznych

Odrębny charakter innowacji w naukach społecznych i humanistycznych

Inkluzyjność (włączający charakter)

Kompatybilne z systemem wartości społeczeństwa

Potencjalnie dla wszystkich spełniających kryteria i zainteresowanych

Tworzenie szans i możliwości

Działanie dla wyższych celów → dobro publiczne

*opracowanie własne

Innowacyjny potencjał nauk społecznych i humanistycznych

- ① "Podważenie przekonania o małej innowacyjności nauk społecznych jest łatwe przy spełnieniu kilku warunków. Fundamentalne wydaje się zrozumienie, że innowacja nie ma jedynie charakteru jasno wyodrębnionego „produktu” (wdrożonego i upowszechnionego „wynalazku”), którego wzorem mógłby być nowy procesor czy lek. Innowacyjność ma sens wykraczający poza komercjalizację nie jest tylko zewnętrznym kontekstem, a parametrem każdego składowego procesu innowacji.
- ② „Innowacyjny potencjał nauk społecznych jest zatem niemały, zwłaszcza przy założeniu szerokiego rozumienia innowacyjności i równie szerokiego pojmowania gospodarki jako sfery aktywności obejmującej nie tylko biznes, lecz także sektor publiczny i pozarządowy. Zupełnie inną kwestią jest natomiast świadomość jego istnienia i gotowość wykorzystania, przy czym bariery istnieją tu, jak się wydaje, zarówno po stronie nauki, jak i gospodarki.
- ③ "Duże znaczenie nauk o zarządzaniu, pedagogiki i kognitywistyki: usprawnianie i projektowanie urządzeń i instytucji służących wyższej jakości życia, wpływ na politykę, rozwój kierunków rozwoju współczesnej cywilizacji”.

Przykłady produktów rynkowych w naukach społecznych i humanistycznych

- ⦿ Ekspertyza;
- ⦿ Doradztwo;
- ⦿ Szkolenie;
- ⦿ Gra;
- ⦿ Metoda (np. nauczania);
- ⦿ Pomoce naukowe/dydaktyczne (np. lego - logos).

Źródło: S. Rudnicki (red.), Nowe perspektywy. Nauki społeczne dla gospodarki, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/7356/Rudnicki_Nowe%20perspektywy_Nauki_spoeczne_dla_gospodarki.pdf?sequence=1&isAllowed=y, data dostępu: 02.12.2022.

Między innowacją a wdrożeniem

- ⊙ Innowacja to coś więcej niż tylko nowy pomysł czy wynalazek. Innowacja wymaga wdrożenia – czy to poprzez aktywne wykorzystanie, czy też w drodze udostępnienia do użytku przez inne podmioty, przedsiębiorstwa, osoby fizyczne lub organizacje. Ekonomiczne i społeczne skutki wynalazków i idei zależą od dyfuzji i absorpcji związanych z nimi innowacji. Co więcej, innowacje to dynamiczna i wszechobecna działalność, która występuje we wszystkich sektorach gospodarki; nie są one wyłącznym przywilejem sektora przedsiębiorstw. Organizacje innego typu, jak również osoby fizyczne, często dokonują zmian w produktach lub procesach, a także wytwarzają, gromadzą i rozpowszechniają nową wiedzę mającą znaczenie dla innowacji.

Źródło: Podręcznik OSLO 2018, Zalecenia dotyczące pozyskiwania, prezentowania i wykorzystywania danych z zakresu innowacji, s. 48.

Bariery innowacyjności w szkołach wyższych

- ⊙ Brak bodźców, które skłaniałyby do zajmowania się analizą wiedzy stosowanej i ukrytej – tej o znakomitym znaczeniu dla stymulowania i wdrażania innowacji.
- ⊙ Brak powszechnego uznania dla praktyczności dyscyplin humanistycznych i społecznych i umniejszenie ich roli dla szeroko rozumianej gospodarki.
- ⊙ Różnice kulturowe (odrębność „światów”) i trudności komunikacyjne leżą u podstaw zjawiska polegającego na tym, że przedsiębiorstwa są najbardziej skłonne do uczenia się od innych przedsiębiorstw – partnerów, odbiorców, a nawet konkurencji (Morgan 1997, s. 496) – a nie od ośrodków naukowych.
- ⊙ Pomiędzy przedsiębiorcami a naukowcami istnieją stereotypy i brak zaufania.
- ⊙ Wciąż większość przedsiębiorców wydaje się utożsamiać słowo „innowacja” z wysoko zaawansowanymi technologiami.

Źródło: A. Bukowski, S. Rudnicki, J. Strycharz, Społeczny wymiar innowacji, w: Zarządzanie Publiczne, 2, 2012, s. 15- 19.

2.

Ocena ekspercka opisów wpływu społecznego. Rekomendacje i wnioski

Zespół badawczy dokonał analizy 25 opisów wpływu społecznego w naukach społecznych i humanistycznych z UMK w ostatniej parametryzacji

- ✓ Wpływ społeczny w świetle parametryzacji dyscyplin
- ✓ Czynniki zidentyfikowane jako istotne w ocenie ekspertów

Wpływ społeczny w świetle parametryzacji dyscyplin

- ⊙ Wpływ społeczny, tj. wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, pozwala na pokazanie, że działalność naukowa oddziałuje nie tylko na świat akademicki, ale również na otoczenie społeczno-gospodarcze oraz pomaga społeczeństwu w rozumieniu kultury i historii.
- ⊙ Należy scharakteryzować, co było nowością naukową lub osiągnięciem artystycznym w przeprowadzonej działalności naukowej oraz na czym polegały badania lub prace rozwojowe oraz jakie było ich znaczenie i zasięg w osiągnięciu konkretnych rezultatów wpływu (zmian, korzyści społecznych, gospodarczych, środowiskowych lub kulturowych dla szerszej społeczności).
- ⊙ Ważne jest precyzyjne określenie beneficjentów, którzy uzyskali korzyści lub grupy/organizacje, których działalność uległa zmianie w wyniku badań.
- ⊙ Udokumentowany wpływ społeczny świadczy o tym, że przeprowadzona działalność naukowa została wykorzystana w celu ulepszenia otaczającego świata oraz pomogła społeczeństwu rozumieć otaczającą go rzeczywistość.

Źródło: Podręcznik dla ekspertów oraz dla ewaluowanych podmiotów w zakresie opisu wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, Warszawa 2021, s. 1.

Czynniki zidentyfikowane jako istotne w ocenie ekspertów

- ⊙ Wskazanie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy prowadzonymi badaniami a efektami powstałymi po wdrożeniu (związek ten powinien być potwierdzony dowodami).
- ⊙ Wykazanie samodzielności lub istotności roli ewaluowanego podmiotu w wytworzeniu wpływu – badania, projekty i wdrożenia powinny być afiliowane przez jednostkę.
- ⊙ Precyzyjne określenie beneficjentów wpływu społecznego (im ich więcej pod względem liczbowym, tym lepiej).
- ⊙ Dowody powinny być samoistne (wtedy są wyżej oceniane), konkretne i policzalne (tam, gdzie to możliwe).
- ⊙ Zastosowanie konkretnych narzędzi wpływu (np. autorska terapia, narzędzie diagnostyczne wykorzystywane w praktyce).
- ⊙ Prosta współpraca nie zakłada zawsze wpływu.
- ⊙ Istotne jest „zauważenie badań przez świat pozaakademicki”, współpraca z mediami, widoczność projektu poza środowiskiem.
- ⊙ Zasięg oceniano pod względem geograficznym. Sam fakt wyjścia poza granice kraju nie musi wskazywać na międzynarodowość.
- ⊙ Interdyscyplinarność jako wynik współpracy różnych dyscyplin, najlepiej z innych dziedzin.
- ⊙ Upowszechnienie wyników badań i wdrożenia samo w sobie nie świadczy o oddziaływaniu wdrożenia.

3.

Rekomendacje od osób zaangażowanych w opis wpływu społecznego w UMK

Wnioski z ankiety dla autorów opisów wpływu społecznego

- ⊙ Monitorowanie potencjału dyscypliny;
- ⊙ Wybór opisu wpływu odpowiednio wcześnie, aby można było wszechstronnie przeanalizować jego potencjał;
- ⊙ Zapoznavanie z zagranicznymi bazami opisów wpływu społecznego;
- ⊙ Publikacje wyników naukowych prowadzących do wdrożenia powinny wykraczać poza koncepcje i wizje produktu;
- ⊙ Myśleć w pracy naukowej o triadzie: badania naukowe – wdrożenie – systematyczne zbieranie dowodów wpływu;
- ⊙ Media społecznościowe jako miejsce na poszukiwanie dowodów wpływu i nawiązywanie kontaktów z osobami spoza otoczenia akademickiego;
- ⊙ Posługiwanie się w opisie słowami kluczowymi z formularza opisu; pisanie w sposób jak najbardziej zrozumiały;
- ⊙ Praca w kilkusobowym zespole jako bardziej efektywna;
- ⊙ Elastyczność w modyfikowaniu działań badawczych.

Wnioski z ankiety - czego oczekują autorzy opisów wpływu społecznego od uczelni?

- ⊙ Wynagrodzenia za przygotowanie opisu wpływu;
- ⊙ Wniosków z ostatniej parametryzacji;
- ⊙ Wsparcia organizacyjnego i administracyjnego;
- ⊙ Konsultacji i szkoleń dla autorów opisów;
- ⊙ Dostępu do opisów z poprzednich lat;
- ⊙ Sprawdzenia opisów przez przygotowanych do tego konsultantów.
- ⊙ Sprawnego przepływu informacji;
- ⊙ Klarownych wytycznych dla przygotowywanych opisów;
- ⊙ Wsparcia w promocji działań;
- ⊙ Wzmacniania transferów wiedzy ze współpracą z otoczeniem;
- ⊙ Precyzyjnego określenia procedury przygotowania i opisu wdrożeń;
- ⊙ Wsparcia w nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów z partnerami.

Wnioski z wywiadów z autorami opisów wpływu

- ⊙ Wdrożenia i komercjalizacja badań jako kluczowe w działalności uczelni XXI wieku;
- ⊙ Współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym powinno się zaczynać na jak najwcześniej i zintensyfikować, kiedy istnieją konkretne prototypy czy pomysły rozwiązań;
- ⊙ Rekomendowanie jest wdrożenie procedur wspierających zespoły wdrożeniowe (umowy, gratyfikacja finansowa, docenienie w ocenie pracowniczej, wsparcie kadrowe i organizacyjne);
- ⊙ Szkolenia, które wsparłyby umiejętność promowania przez naukowców swoich działań.
- ⊙ Wdrożenia są zawsze procesem, poprzedzonym rozbudowaną analizą.
- ⊙ Zespół jest kluczowy do prowadzenia badań aplikacyjnych.
- ⊙ Respondenci wskazywali na niewystarczające zainteresowanie środowiska wdrożeniami i niewielki zespół do pomocy (niekiedy jednoosobowy czy dwuosobowy).
- ⊙ Określenie partnera strategicznego jako niezwykle istotne.
- ⊙ W realizacji trzeciego kryterium na każdym etapie ważna jest systematyczność.
- ⊙ Istotne jest pilnowanie autorstwa badań, afiliacji jednostki raz zbieranie dowodów wpływu.
- ⊙ Respondenci wskazują na bardzo czasochłonny charakter działań.
- ⊙ Wdrożenia często są oparte na indywidualnych kontaktach autorów.
- ⊙ Wsparcie ze strony uczelni w promocji i upowszechnianiu produktów wdrożeniowych, aby następnie badać wpływ społeczny

Model wdrożeń społecznych dla UMK

- Koncepcja -

Na podstawie ewaluacji modelu wdrożeń społecznych w projekcie ALI proponujemy dwie ścieżki wsparcia dla wdrożeń społecznych w UMK.

1. Ścieżka dla zespołów z ideą wdrożeniową	2. Ścieżka dla osób zainteresowanych współpracą i stworzeniem interdyscyplinarnego zespołu
1.1 Wzmocnienie zespołu za pomocą szkoleń/ doradztwa (w trybie ciągłym zgodnie z potrzebami)	2.1. Design Thinking z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego
1.2. Krystalizacja produktu wdrożeniowego	2.2. Budowanie zespołu (szkolenia/doradztwo)
1.3. Konsultacje i współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym	2.3. Wzmocnienie zespołu za pomocą szkoleń/ doradztwa (w trybie ciągłym zgodnie z potrzebami)
3. Mini – grant na start	
4. Wsparcie w zakresie opisu wpływu społecznego (jeśli dotyczy)	

„Lista kontrolna” do tworzenia i monitoringu opisu wpływu społecznego na potrzeby III kryterium ewaluacji dyscyplin naukowych

13 parametrów opisu wpływu społecznego ze wskazówkami w trzech kategoriach:

- zawartość,
- słowa kluczowe/przykłady,
- pytania do samoewaluacji.

Udostępnianie: Samodzielne stanowisko ds. ewaluacji jakości działalności naukowej - Karolina Jarzynka

Bibliografia

- ⊙ Borkowski P., Burnewicz J., Koźlak A. (2021), Innowacje w rozwoju ekonomiczno-społecznym, Tom II: Ujęcie empiryczne, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- ⊙ Bukowski A. Rudnicki S., Strycharz J, Społeczny wymiar innowacji, w: Zarządzanie Publiczne, 2, 2012, s. 13-23.
- ⊙ Breznitz D. (2021), Innowacje w praktyce. Jak budować dobrobyt w świecie, który nie przebacza, Sopot: Centrum Myśli Strategicznych.
- ⊙ Entretien avec Adalbert Evers, par Laurent Fraisse, « Analyser en contexte la dimension normative de l'innovation sociale », Sociologies pratiques 2015/2 (n° 31), p. 15-18.DOI 10.3917/sopr.031.0015.
- ⊙ Ilczko B. (1988), procesy innowacyjne w szkolnictwie wyższym, Warszawa-Lódź.
- ⊙ Jacko J.F. (2018), Innowacje a pseudo-innowacje: niektóre normatywne założenia dystynkcji w: Zarządzanie Publiczne. Zeszyty Naukowe Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego 4(43).
- ⊙ Jacobs D., , Controlling Organizational Change: Beyond the Nightmare, „Journal of the Quality Assurance Institute” 2007, nr 4, s. 20.
- ⊙ Jałowiecki B., Innowacje w naukach społecznych, w: Studia Socjologiczne, 1992, 3-4, s. 191-204.
- ⊙ Jędrzejczak G., Sterniczuk H. (2020), Innowacyjność – polski problem rozwojowy. Doganianie zachodu w warunkach nieciągłości, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.
- ⊙ Kalafus R.M. (2013), The Innovative Society. Infinity publishing.
- ⊙ Kowalczyk S., Sobiecki R. (2018), Innowacje społeczne i polityczne – identyfikacja problemów w: Innowacyjna fala w społeczeństwie i gospodarce, red. J.W. Pietrewicz, R. Sobiecki, Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- ⊙ Kwaśnicki W. (2013), Social Innovation – a new paradigm or the next stage of the development of human creativity? MPRA Paper No. 62419
- ⊙ Mumford, M. (2002) 'Social Innovation: Ten Cases from Benjamin Franklin', Creativity Research Journal, 14 (2): 253–56.
- ⊙ Murray R., Caulier-Grice I., Mulgan G. (2010), The Open Book of Social Innovation, Social Innovator Series: Ways to Design, Develop and Grow Social Innovation, The Young Foundation.
- ⊙ Nicholls, A. (2013) 'The Social Entrepreneurship–Social Policy Nexus in Developing Countries', in Walker, D. and Surrender, R. (eds), Social Policy in a Developing World: A Comparative Analysis. Oxford: Oxford University Press, pp. 183–216.
- ⊙ Oei P., Torre W., Vaas F., Dhondt S. (2019), Understanding social innovation as an innovation process: Applying the innovation journey model, Journal of Business Research 101(8):243-254.
- ⊙ Olejniczuk-Merta A. (2020), Innowacje społeczne jako czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego w: Innowacje społeczne. Od aktywizacji społeczeństwa do ekosystemu innowacji, red. A. Olejniczuk-Merta, M. Miller, Warszawa: Wydawnictwo Key Text.
- ⊙ Podręcznik OSLO 2018, Zalecenia dotyczące pozyskiwania, prezentowania i wykorzystywania danych z zakresu innowacji.
- ⊙ Przyborowska B. (2013), Pedagogika innowacyjności: między teorią a praktyką, Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- ⊙ Schulz R., Twórczość – społeczne aspekty zjawiska, PWN, Warszawa 1990
- 19 ⊙ Szmidt K. (2007), Pedagogika twórczości, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- ⊙ Westley, F. and Antadze, N. (2010) 'Making a Difference: Strategies for Scaling Social Innovation for Greater Impact', The Innovation Journal: The Public Sector Innovation Journal, 15 (2): 1–19.
- ⊙ Wronka-Pośpiech M. (2015), Innowacje społeczne – pojęcie i znaczenie, w: Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, nr 212.

Netografia

- ⊙ Dyfuzja innowacji, <https://elearning.przemyslprzyszlosci.gov.pl/slownik-pojec/dyfuzja-innowacji-model-rogersa/>, data dostępu: 2.10.2022.
- ⊙ European Innovation Scoreboard 2022, https://ec.europa.eu/assets/rtd/eis/2022/ec_rtd_eis-country-profile-pl.pdf, data dostępu: 18.10.2022.
- ⊙ Global Innovation Index, <https://www.globalinnovationindex.org>, data dostępu: 10.10.2022.
- ⊙ Podręcznik dla ekspertów oraz dla ewaluowanych podmiotów w zakresie opisu wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, Warszawa 2021, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://polon.nauka.gov.pl/pomoc/wp-content/uploads/2021/07/Podrecznik_Kryterium_III_KEN.pdf, data dostępu: 02.12.2022
- ⊙ Podział dyscyplin, <http://bob.uw.edu.pl/nowy-podzial-dyscyplin/>, data dostępu: 30.11.2022.
- ⊙ Rudnicki S., Nowe perspektywy, Nauki społeczne dla gospodarki, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/7356/Rudnicki_Nowe%20perspektywy_Nauki_spoleczne_dla_gospodarki.pdf?sequence=1&isAllowed=y, data dostępu: 02.12.2022